

85 ПОЕНИ ЗА ВЛЕЗ ВО ФИСКА

"Заклучно со април 57 општини веќе администрираа блок дотации и во текот на мај е извршена нова евалуација. Во првиот квартал од 2008 г. има 5 нови општини кои влегуваат во втората фаза, така што практично во јуни ќе имаме финансирање со блок дотации од страна на 62 општини. Општините Осломеј и Зајас се изјаснија дека не сакаат преминување кон втората фаза од познати причини (со Законот за територијална поделба во 2009 г. се укинуваат општините), па сметаат дека нема потреба да градат дополнителни капацитети, да вработуваат итн. Но, и Општина Вранешница нема локална јавна установа. Значи, остануваат уште 20 општини за кои треба да се направи напор за да може и тие да преминат кон финансирање со блок дотации", вели Вукица

Савеска од Министерството за финансии.

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

На 1.7.2007 г. почна втората фаза од децентрализацијата, поконкретно фискалната децентрализација, при што повеќето општини се соочија со проблем, односно со неможност да влезат во неа. Причината е позната - заостанатите долгови, наследени од претходниците, и блокираните жиросметки. До денес 62 општини ги исполниле условите и преминале во втората фаза. Две единици на локалната самоуправа не ги исполнуваат условите и не сакаат да преминат, а една општина нема локална јавна установа. За останатите 20 општини се преземаат низа активности за и тие до крајот на годината да се фискализираат.

Градоначалниците кои беа присутни на панел дискусијата на тема "Фискална

СИТЕ ОПШТИНИ ДО КРАЈОТ НА ГОДИНАТА ДА ВЛЕЗАТ ВО ВТОРАТА ФАЗА НА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈАТА

□ Општинска граница
● Општински Центар

децентрализација", организирана од ЗЕЛС, побараа да им се овозможи на општините законски да земаат кредити од комерцијалните банки, бидејќи со тоа ќе можат да се раздолжат и да плаќаат камати од 5 до 7 отсто наместо затезните камати кои изнесуваат 19 отсто.

КАДРОВСКИ КАПАЦИТЕТ

За да им помогне на општините на патот кон фискализацијата ЗЕЛС изработи проект во траење од шест месеци, кој го поддржа британската Амбасада. Во проектот, како што објаснува извршниот директор на ЗЕЛС, Душица Перишиќ, не ангажирале домашни и странски експерти кои се занимаваат со оваа проблематика, туку претставници на администрацијата од општините кои веќе се во втората фаза и кои работеле со администрацијата на општините кои не биле вклучени во фискализацијата. Изминативе 6 месеци е направено збратимивање на одредени општини и се создале можности државните службеници меѓусебно да можат да комуницираат, да си поставуваат разни прашања и да си помагаат. Резултатите веќе се видливи. Откако е почнат проектот дополнителни 12 општини влегле во втората фаза на фискалната децентрализација и се очекува до крајот на годината сите општини да бидат таму.

"Со Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа - дополнува Вукица Савеска, раководител на Одделението за буџети во Министерството за финансии - практично се

определува фазниот пристап во делот на фискалната децентрализација. Од 1.7. 2005 г. се реализира првата фаза од децентрализацијата, при која сите општини истовремено, заедно со трансферот на локалните јавни установи, ги добија и средствата т.н. наменска дотација за извршување активности кои се поврзани со материјалните трошоци на самите објекти, односно надлежностите на локалните јавни установи. На овој начин општинската администрација почна да ги извршува своите надлежности, при што особено би нагласила во делот на утврдувањето и наплатата на сопствените приходи, односно на локалните даноци и такси. Ова е оној значен елемент кој практично ги ослободува можностите за што повисока наплата на даноците, односно на сопствените приходи, затоа што прв пат во РМ општините сами ги администрираат, ја утврдуваат и вршат наплата на приходите. Со Законот се утврдуваат рамки и тие можат да се искористат заради зголемување, односно соодветно намалување на даноците во согласност со политиките кои ги има советот, односно градоначалникот на општината, така што во зависност од капацитетот на единиците на локалната самоуправа во еден дел од општините општинската администрација почна со утврдување, пресметка, наплата на сопствените приходи, а во друг дел се врши меѓуопштинска соработка. На почетокот имаше соработка меѓу општината и Управата за јавни приходи, а во друг дел општините се снаоѓаат како знаат и умеат. Еден од условите за преминување кон втората фаза од фискалната децен-

ЛНАТА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА

трализиција е обезбедувањето на соодветен кадровски капацитет на општината, односно двајца вработени во процесот на буџетирање и финансирање на општината и тројца во делот на даночната администрација. Тоа е услов за општината да може да го подигне својот фискален капацитет, со цел да има и подобра наплата на даноците и поквалитетен буџет".

БЛОК ДОТАЦИИ

Со отпочнувањето на фискалната децентрализиција во текот на 2005 г. и на 2006 г. практично општините почнаа да управуваат со наменските дотации во областа на образованието, социјалната заштита, културата и во противпожарната заштита, делот на платите на вработените во територијалните противпожарни единици.

"Овие средства - објаснува Савеска - се планираат во буџетот на соодветната општина и се користат строго наменски. Токму затоа претставуваат наменски дотации кои се користат за соодветна намена, за образование, култура... со цел општината да го развива капацитетот во делот на она што значи подобро управување со средства, менаџирање, градење одредени политики. Врз основа на тој преоден период од 24 месеци и вршењето на одредена евалуација за премин кон втората фаза во јули 2007 г., а врз база на оценки од страна на Комисијата за вршење евалуација, формирана од Владата на РМ, во која има два претставника од ЗЕЛС, и која секои три месеци врши евалуација на кварталните извештаи, утврдени се повеќе критериуми за поените кои се потребни за преминување во втората фаза. Во евалуацијата Комисијата избра пофлексибилен пристап и од можни 100 поени со освоени 85 поени општината може да премине во втората фаза. Но, мора да го има предвид елементот на ефикасност на наплата на даноците, на редовното донесување на буџетите, на елементот на неизмирени обврски и особено елементот на состојбата на сметката, дали таа е или не е блокирана. Доколку општината ја исполнила првата фаза од фискалната децентрализиција, значи обезбедила сопствена финансиска, буџетска и даночна администрација, се дозволува нејзино преминување во втората фаза. Заклучно со април 57 општини веќе администрираат блок дотации и во текот на мај е извршена нова евалуација. Во првиот квартал од 2008 г. има 5 нови општини кои влегуваат во втората фаза, така што практично во јуни ќе има финансирање со блок дотации од страна на 62 општини. Општините Осломеј и Зајас се изјаснија дека не сакаат да преминат кон втората фаза од познати причини (со Законот за територијална поделба во 2009 г. се укинуваат општините), односно тие сметаат дека нема потреба да градат дополнителни капацитети, да вработуваат итн. Но, и Општина Вранешница практично нема локална јавна установа. Значи, до крај остануваат уште 20 општини за кои треба да се направи напор за да може истите да преминат кон финансирање со блок дотации".

Што значи финансирање со блок дотации?

Секоја општина добива соодветен износ врз база на утврдени параметри, односно критериуми од страна на Владата на РМ, за распределба на средствата за блок дотации во образованието и тоа особено основното, средното образование, во делот на културата, културните јавни установи, детската заштита, социјалната заштита кај старските домови... На тој начин практично општината, односно градоначалникот и советот преку буџетот на општината ги распределуваат средствата таму каде што сметаат дека е потребно според утврдените политики.

"Некои уредби за утврдување на критериумите за распределба на блок дотации за 2009 г. се во владина процедура, а некои веќе се донесени. Со тоа практично се утврдува масата на средства и се води сметка средствата да бидат согласно законските прописи и тоа во делот на платите и надоместоците, а остатокот на средствата да биде доволен за да може да се изврши соодветно одржување, администрирање на локалните установи, основните, средните училишта итн. Во рамките на овој процес е вклучена и Комисијата за следење на системот на развој на општините, која дава согласности по овие критериуми за распределба. Комисијата им препорача на Владата и на надлежните министерства да ги имаат предвид порастот на трошоците, особено кај делот на средствата кои треба да се користат за материјални трошоци на општините, односно на локалните јавни установи. Важно е да се каже дека кај блок дотациите може да дојде до израз поголемото влијание на општината, односно на советот и на градоначалникот во утврдувањето на приоритетите затоа што средствата од наменската дотација се ограничени, односно се однесуваат само на делот на материјалните трошоци, значи да се одржува соодветниот објект. Тука веќе има поголема можност за градење одредени политики за утврдување на приоритети во самата општина, насочување на одобрените средства за соодветната програма, односно дејност", вели Савеска.

Таа посочува и дека се во тек активностите кои ги презема Владата за подмирување на долговите на општините, за кои единиците на локалната самоуправа претходно треба да се договорат со доверителите за да се откажат од каматите, со цел да можат да преминат во втората фаза од децентрализицијата. Им порача на општинските власти да ја користат можноста за задолжување кај банките, но за инвестициски проекти, а не за раздолжување.

ProMedia

hpstore ProMedia

...printeri, skeneri, multifunkcionalni uredi, telefaks aparati, kopiri, ploteri, digitalni kameri...

PRODAŽBA I SERVIS

business partner

tel. 02/ 3215980

ProMedia